

HLAVA II

DÁVKY PĚSTOUNSKÉ PÉČE

§ 47e

Okruh dávek pěstounské péče

Dávkami pěstounské péče jsou

- a) příspěvek na úhradu potřeb dítěte,
- b) odměna pěstouna,
- c) příspěvek při převzetí dítěte,
- d) příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla,
- e) příspěvek při ukončení pěstounské péče.

Z důvodové zprávy:

K zák. č. 401/2012 Sb.: *Dochází ke sjednocení hmotného zabezpečení pěstounských rodin a převodu dávek pěstounské péče ze systému státní sociální podpory do systému sociálně-právní ochrany. Základní struktura dávek se nemění. Nadále bude poskytován příspěvek na úhradu potřeb dítěte, odměna pěstouna, příspěvek při převzetí dítěte a příspěvek na zakoupení motorového vozidla. Ustanovení se vztahují nejen na pěstouny, ale i na všechny osoby pečující, případně na osoby vedené v evidenci.*

K § 47e

Dávky pěstounské péče představují formu hmotné podpory výkonu vybraných typů náhradní rodinné péče (srov. výklad k § 4a), přičemž se vychází z definice pěstounské péče uvedené v § 47a zák. o soc.-práv. ochraně dětí. Výše dávek pěstounské péče je stanovena fixními částkami (do konce roku 2012 se opakovaně dávky stanovovaly jako příslušný násobek výše životního minima). Vláda je zmocněna svým nařízením dávky pěstounské péče zvyšovat na základě zmocňovacího ustanovení § 58b zák. o soc.-práv. ochraně dětí.

Z hlediska koordinace sociálního zabezpečení je za koordinovanou rodinnou dávku dnes považován pouze příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Ostatní dávky pěstounské péče jsou považovány za sociální výhody dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 492/2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie (srov. výklad k § 47o zák. o soc.-práv. ochraně dětí).

Dávky pěstounské péče se započítávají do příjmu dle § 9 zák. o pomoci v hmotné nouzi. V případě systému státní sociální podpory nejsou dávky pěstounské péče započítávány do rozhodného příjmu, a to ani v případě odměny pěstouna.

Exekuce je možná jen z opakujících se dávek pěstounské péče, tedy odměny pěstouna v případě, kdy je dlužníkem osoba pečující nebo osoba v evidenci, a příspěvku na úhradu potřeb dítěte, je-li povinnou osobou dítě, resp. nezaopatřená zletilá osoba pobírající tento příspěvek (§ 317 odst. 2 o. s. ř. vylučuje výkon rozhodnutí u jednorázově vyplácených dávek pěstounské péče).

Související ustanovení:

§ 47f–47g – příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

§ 47f

(Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte a jeho výše)

(1) Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte má nezletilé nezaopátržené dítě⁵⁶⁾ svěřené do pěstounské péče. Příspěvek na úhradu potřeb dítěte náležející podle věty první se vyplácí osobě pečující.

(2) Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte se zachovává i po dosažení zletilosti dítěte, nejdéle však do dvacátého šestého roku jeho věku, jde-li o nezaopátržené dítě podle zákona upravujícího státní sociální podporu⁵⁶⁾, které trvale žije a společně uhrazuje náklady na své potřeby^{9b)} s osobou, která byla do dosažení jeho zletilosti osobou pečující. Příspěvek náležející dítěti podle věty první se vyplácí tomuto dítěti od splátky příspěvku na úhradu potřeb dítěte náležející za kalendářní měsíc následující po měsíci, v němž dovršilo zletilosti.

(3) Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte činí za kalendářní měsíc

- a) 4 950 Kč pro dítě ve věku do 6 let,
- b) 6 105 Kč pro dítě ve věku od 6 do 12 let,
- c) 6 985 Kč pro dítě ve věku od 12 do 18 let,
- d) 7 260 Kč pro dítě ve věku od 18 do 26 let.

(4) Jde-li o dítě, které je podle zákona o sociálních službách osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby, činí příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Dítě ve věku	Dítě ve stupni závislosti I (lehká závislost) Kč	Dítě ve stupni závislosti II (středně těžká závislost) Kč	Dítě ve stupni závislosti III (těžká závislost) Kč	Dítě ve stupni závislosti IV (úplná závislost) Kč
Do 6 let	5 115	6 105	6 490	7 040
6 – 12 let	6 215	6 105	7 975	8 635
12 – 18 let	7 095	8 580	9 130	9 570
18 – 26 let	7 425	8 910	9 460	9 900

^{9b)} § 115 občanského zákoníku.

⁵⁶⁾ § 11 až 16 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

Z důvodové zprávy:

K zák. č. 401/2012 Sb.: Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte v pěstounské péči bude mít nezaopátržené dítě svěřené do pěstounské péče. I po zániku pěstounské péče, tj. po dovršení 18 let věku dítěte, bude tento příspěvek náležet, nejdéle do 26 let věku, pokud jde o nezaopátržené dítě, které žije společně s osobou, která byla jeho osobou pečující a bude s ní společně uhrazovat náklady na své potřeby. Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte je stanoven za kalendářní měsíc pevnými částkami, a to v závislosti na věku dítěte a s ohledem na děti ve stupni závislosti na pomoci jiné fyzické osoby I až IV.

Tak jako dosud je omezen nárok na úhradu potřeb dítěte v době, kdy je dítě v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) a dále je výše této dávky pěstounské péče ovlivněna pobíráním důchodu z důchodového pojištění.

Nárok na výživné, které jsou rodiče dítěte povinni hradit na základě rozhodnutí soudu, přechází z dítěte na stát v případech všech dětí, kterým náleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Je-li výživné určené rozhodnutím soudu vyšší než příspěvek na úhradu potřeb dítěte, náleží dítěti rozdíl mezi výživným a tímto příspěvkem; tento rozdíl se vyplácí pěstounovi. Soud uloží rodičům, popřípadě jiným fyzickým osobám povinným poskytovat výživné dítěti, aby výživné poukázovaly na účet příslušné krajské pobočky Úřadu práce, která vyplácí pěstounovi, popřípadě zletilému dítěti příspěvek na úhradu potřeb dítěte (§ 45d zákona č. 94/1963 Sb., o rodině).

Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte zůstává dítěti v plném rozsahu zachován i v případě, že dítěti současně vznikne nárok na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách. Příspěvek na péči je určen k pokrytí nákladů na služby pro osoby se zdravotním postižením, naproti tomu příspěvek na úhradu potřeb dítěte je určen k pokrytí základních potřeb dítěte v pěstounské péči a doplňuje tomuto dítěti výživné od rodičů, které v souladu s § 45d zákona o rodině přechází z dítěte na stát.

K § 47f

Příspěvek na úhradu potřeb dítěte je dávkou nahrazující výživné dítěte. Na rozdíl od péče jiné fyzické osoby dle § 953 a násl. obč. zák. hradí rodiče dítěte svěřeného do pěstounské péče nebo osobní péče poručníka rodiči výživné státu, resp. Úřadu práce ČR, tento úřad je povinen vymáhat výživné v případě jeho neuhrazení. V případě, že výživné přesáhne vyšší příspěvku na úhradu potřeb dítěte, náleží rozdíl dítěti (§ 961 obč. zák.). O příspěvek na úhradu potřeb dítěte žádá za dítě osoba pečující nebo osoba v evidenci. Pokud vzniká nárok na dávku zletilých nezaopatřených osob, žádá o dávku tato osoba.

K odst. 2

Pro zajištění stability poměrů dítěte, které nemá po dosažení zletilosti z důvodů stanovených v zákoně o státní sociální podpoře vlastní trvalý příjem (jde tedy ve smyslu tohoto zákona o dítě nezaopatřené), je příspěvek na úhradu potřeb dítěte vyplácen i po skončení pěstounské péče. Podmínkou je, že bývalý svěřenec tvoří s bývalým pěstounem tzv. společenství [srov. výklad k § 4a písm. b) bod 2 zák. o soc.-práv. ochraně dětí]. Podle § 11 zák. o st. soc. podpoře se za nezaopatřené dítě považuje mj. zletilá osoba nejdéle do 26. roku věku, jestliže:

- a) se soustavně připravuje na budoucí povolání (zpravidla studuje v denním studiu na střední nebo vysoké škole, nebo studuje v dálkovém, distančním, večerním či kombinovaném studiu a nevykonává přitom výdělečnou činnost dle § 10 zák. o st. soc. podpoře, výjimky a upřesnění obsahují další ustanovení zákona o státní sociální podpoře, zejména § 10–14),
- b) se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz anebo
- c) z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost.

Za nezaopatřené dítě nelze však považovat dítě, které je poživitelem invalidního důchodu z důchodového pojištění pro invaliditu třetího stupně. Definicí nezaopatřenosti váže zákon o sociálně-právní ochraně dětí na zákon o státní sociální podpoře.

Nárok je zachován, resp. opětovně vznikne, i v případě, že došlo k přerušení nároku na dávku (mladý dospělý se stane zaopatřenou osobou a po určité době dojde k obnově jeho nezaopatřenosti). V případě zletilých nezaopatřených osob podává žádost o dávku tato osoba. Pokud zletilá nezaopatřená osoba uzavře manželství, vzniká manželovi vyživovací

povinnost podle § 697 obč. zák., která má přednost před vyživovací povinností rodičů k dítěti. Právo nezaopatřeného dítěte na výživné od manžela přechází na stát až do výše priznaného příspěvku na úhradu potřeb dítěte.

U dětí svěřených do pěstounské péče na přechodnou dobu nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte po dosažení zletilosti nevzniká, je jim tedy ihned po dosažení zletilosti vyplácen příspěvek při ukončení pěstounské péče (§ 47h zák. o soc.-práv. ochraně dětí).

K odst. 3 a 4

Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte je stanovena fixními měsíčními částkami, které jsou odstupňovány podle věku dítěte a skutečnosti, zda jde o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby dle § 8 zák. o soc. službách. Změna stupně závislosti je změnou skutečnosti rozhodně pro nárok na dávku pěstounské péče. Výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte se nově posoudí ke dni platnosti posudku, který stanoví stupeň závislosti. V případě, že dojde ke zvýšení stupně závislosti, je příspěvek na úhradu potřeb dítěte zvýšen od prvního dne kalendářního měsíce, v němž tato změna nastala. Pokud dojde naopak ke snížení stupně závislosti, je příspěvek na úhradu potřeb dítěte snížen až od prvního dne následujícího po kalendářním měsíci, v němž bylo vydáno pravomocné rozhodnutí o snížení příspěvku (viz § 47q odst. 3 zák. o soc.-práv. ochraně dětí). Po ukončení platnosti posudku o stupni závislosti svěřeného dítěte do doby vydání nového posudku je příspěvek na úhradu potřeb dítěte vyplácen v základní výměře dle odst. 3 komentovaného ustanovení (je rozhodnuto o nesporné části) až do doby předložení nového posudku Úřadu práce ČR. V případě, že nový posudek stanoví stupeň závislosti, je proveden doplatek příspěvku na úhradu potřeb dítěte, a to zpětně ke dni platnosti posudku. Podobný postup je uplatňován v případě odměny pěstouna.

Judikatura:

Dávka pěstounské péče není primárně určena na tvorbu jmění nezletilého či jeho rozšiřování, ale má hlavně sloužit k uspokojování jeho běžných denních potřeb a má být vyplácena osobě, která o dítě pečuje. Nakládání s touto částkou není neběžnou záležitostí, která by vyžadovala schválení soudem. (OS Havlíčkův Brod 0 P 119/2005)

Související ustanovení:

§ 4a – vymezení některých pojmů, § 47h – příspěvek při ukončení pěstounské péče, § 47q odst. 3 – změna nároku na dávku pěstounské péče

Související předpisy:

§ 961 obč. zák., – § 10–14 zák. o st. soc. podpoře, – § 8 zák. o soc. službách

§ 47g

(Výluky z nároku na příspěvek na úhradu potřeb dítěte)

(1) Příspěvek na úhradu potřeb dítěte nenáleží po dobu, po kterou je dítě v plném přímém zaopatření zařízení pro péči o děti nebo mládež nebo v péči jiné osoby na základě rozhodnutí soudu nebo jiného příslušného orgánu o svěřením dítěte do péče nahrazující péči rodičů. Plné přímé zaopatření se posuzuje podle zákona o státní sociální podpoře.

(2) Jestliže dítě požívá důchod z důchodového pojištění, náleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte, jen je-li vyšší, a to ve výši rozdílu mezi tímto příspěvkem a důchodem.

K odst. 1

V případě, kdy je dítě v přímém plném zaopatření ústavního nebo obdobného zařízení nebo je v péči jiné osoby na základě rozhodnutí soudu, nárok na výplatu příspěvku na úhradu potřeb dítěte zaniká. Jestliže se jedná o pobyt v zařízení pro péči o děti nebo mládež, není rozhodné, zda se jedná o pobyt tzv. dobrovolný (na žádost zákonného zástupce), pobyt na základě žádosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností se souhlasem rodiče (v případě zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc) nebo zda se jedná o umístění dítěte na základě rozhodnutí soudu. Rozhodující je skutečnost, zda takové zařízení poskytuje dítěti plné přímé zaopatření v rozsahu stravování, ubytování a ošacení v souladu s § 7 odst. 4 zák. o st. soc. podpoře. Naopak nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte zůstává zachován v případě hospitalizace svěřeného dítěte ve zdravotnickém zařízení, které ze zákona poskytuje pacientovi stravování a ubytování, ale nikoliv ošacení. Výjimkou ze zdravotnických zařízení jsou však v tomto ohledu dětské domovy pro děti do 3 let věku.

V případě umístění dítěte do péče fyzické osoby nenáleží dávky pěstounské péče tehdy, je-li dítě do této péče svěřeno na základě rozhodnutí soudu (předběžným opatřením nebo rozsudkem).

Pokud bylo nezletilé dítě vzato do vazby nebo nastoupilo výkon trestního opatření odnětí svobody, zaniká nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte v souladu s § 47r odst. 6 zák. o soc.-práv. ochraně dětí po uplynutí prvního kalendářního měsíce trvání vazby nebo uvedeného trestního opatření. Analogicky pak zaniká i nárok na odměnu pěstouna, bude-li dítě ve věznicí po dobu celého kalendářního měsíce (§ 47j odst. 4 věta druhá).

Rodiče již nepoukazují výživné Úřadu práce ČR a ten je nevymáhá, neboť tato kompetence je dle § 19 odst. 2 zák. o soc.-práv. ochraně dětí vázána právě na poskytování příspěvku na úhradu potřeb dítěte. Podle § 7 odst. 4 zák. o st. soc. podpoře se za plné přímé zaopatření považuje zaopatření v ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež, poskytuje-li tento ústav (zařízení) dětem stravování, ubytování a ošacení.

K odst. 2

Pokud je dítě příjemcem důchodu z důchodového pojištění, je příspěvek na úhradu potřeb dítěte vyplácen pouze v případě, že je vyšší než tento důchod, a to ve výši rozdílu mezi důchodem a částkou příspěvku stanovenou dle § 47f odst. 3 a 4 zák. o soc.-práv. ochraně dětí. V případě, že je vyplácený důchod vyšší než takto stanovená částka, příspěvek se nevyplácí.

Související ustanovení:

§ 47f – nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte a jeho výše, § 47j – výše odměny pěstouna

Související předpisy:

§ 7 odst. 4 zák. o st. soc. podpoře

§ 47h**Příspěvek při ukončení pěstounské péče**

(1) Nárok na příspěvek při ukončení pěstounské péče má fyzická osoba, která byla ke dni dosažení zletilosti v pěstounské péči, a to ke dni zániku nároku této osoby na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle § 47f.

(2) Výše jednorázového příspěvku činí 25 000 Kč.

(3) Nárok na příspěvek při ukončení pěstounské péče náleží jen jednou.

K § 47h

Nárok na příspěvek při ukončení pěstounské péče má osoba, která byla ke dni dosažení zletilosti v pěstounské péči, resp. v péči osoby pečující nebo osoby v evidenci. Příspěvek je vyplácen po zániku nároku této osoby na příspěvek na úhradu potřeb dítěte, nejdéle do dvacátého šestého roku jeho věku (srov. výklad k § 47f odst. 2 zák. o soc.-práv. ochraně dětí). Výše příspěvku činí 25 000 Kč. Jde o jednorázovou dávku, o jejíž vyplacení žádá sama fyzická osoba, která byla do dne zletilosti v pěstounské péči.

Pokud svěřené dítě nemělo nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte, protože pobíralo důchod z důchodového pojištění, jehož výše byla stejná nebo vyšší než tento příspěvek, příspěvek při ukončení pěstounské péče této osobě po dosažení zletilosti náleží (důchod nahrazuje příspěvek na úhradu potřeb dítěte, nikoliv jiné dávky). Příspěvek je v tomto případě vyplácen po zániku nároku této osoby na důchod z důchodového pojištění.

Související ustanovení:

§ 47f odst. 2 – ukončení nároku na příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Odměna pěstouna**§ 47i****(Nárok na odměnu pěstouna)**

(1) Nárok na odměnu pěstouna má osoba pečující a osoba v evidenci. Nárok na odměnu pěstouna má i osoba pečující nebo osoba v evidenci, jestliže nezaopatřené dítě⁵⁶⁾, které jí bylo svěřeno do péče, nemá po dosažení zletilosti nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte jen proto, že požívá důchod z důchodového pojištění, jehož výše je stejná nebo vyšší než uvedený příspěvek.

(2) Pokud jsou osobou pečující nebo osobou v evidenci oba manželé nebo dva poručníci, náleží odměna pěstouna pouze jednomu z nich. Na pěstounskou péči vykonávanou druhým manželem nebo poručníkem se pro účely stanovení výše odměny pěstouna podle věty první hledí jako na společnou pěstounskou péči.

(3) Krajská pobočka Úřadu práce může při rozhodoování o dávkách v případech, kdy manželé nebo oba poručníci spolu nejméně po dobu tří měsíců prokazatelně nežijí, rozhodnout, že se nepostupuje podle odstavce 2 a ke skutečnosti, že oba manželé nebo oba poručníci jsou osobou pečující nebo osobou v evidenci, se nepřihlíží. Nedohodnou-li se v takovém případě manželé nebo poručníci o tom, komu z nich náleží

odměna pěstouna z důvodu péče o dítě svěřené rozhodnutím příslušného orgánu do jejich společné péče, platí § 47n věty druhá a třetí obdobně.

⁵⁶⁾ § 11 až 16 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

Z důvodové zprávy:

K zák. č. 303/2013 Sb.: *V souladu s § 932 odst. 2 obč. zák. mohou být soudem do funkce poručníka dítěte společně jmenováni zpravidla manželé, anebo i jiné dvě osoby. Z hlediska nároku na odměnu pěstouna by měla i pro tyto jiné dvě osoby platit stejná pravidla, jako pro manžele, to znamená, že odměna pěstouna bude náležet pouze jedné z těchto osob, která je určena na základě jejich dohody nebo rozhodnutím krajské pobočky Úřadu práce.*

K odst. 1

Odměna pěstouna bývá definována jako forma (finančního) společenského uznání osobě, která pečuje o dítě jiných rodičů formou pěstounské péče. Nárok na odměnu má osoba pečující po dobu trvání péče o svěřené dítě. Osobou pečující, která má nárok na odměnu pěstouna, je rovněž fyzická osoba, která byla do dosažení zletilosti svěřeného dítěte jeho pěstounem nebo poručníkem, a to po dobu, kdy tento bývalý svěřenec má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte z titulu nezaopatřenosti. Zákon zároveň řeší situaci, kdy tento svěřenec není po dosažení zletilosti příjemcem příspěvku na úhradu potřeb dítěte jen proto, že požívá důchod z důchodového pojištění. I v tomto případě má osoba pečující nárok na odměnu pěstouna. Komentované ustanovení zmiňuje i osobu v evidenci, jde však o irelevantní záležitost, neboť dítě svěřené do pěstounské péče na přechodnou dobu nemá nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte po dosažení zletilosti v žádném případě.

Osoba v evidenci má nárok na odměnu pěstouna po dobu zařazení do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. Odměna je vyplácena bez ohledu na to, zda osoba v evidenci aktuálně má či nemá svěřeno do péče dítě, k jejímu pozastavení dochází pouze po dobu, kdy je přerušeno zprostředkování pěstounské péče na přechodnou dobu.

Bez ohledu na výši odměny pěstouna mohou všechny osoby pečující a osoby v evidenci vykonávat další výdělečnou činnost.

K odst. 2 a 3

První věta odst. 2 vychází z logiky býv. § 43 odst. 1 zák. o st. soc. podpoře, který stanovoval, že „při společné pěstounské péči manželů náleží dávky pěstounské péče jen jednomu z manželů“ (dnes § 47n věta první). Vazba na pojem „společné pěstounské péče“ se však v průběhu času ukázala jako nevhodná, neboť v ojedinělých případech některých pěstounských rodin s více schovanci docházelo k účelovému svěřování dětí vždy do výlučné péče pouze jednoho z manželů–pěstounů, ačkoli se materiálně jednalo o péči společnou (manželé sdílející společnou domácnost a vzájemně se při péči zastupující), tak, aby byl institut hmotného zabezpečení pěstounské péče maximálně vytěžován prostřednictvím souběhu dvou odměn pěstouna „ve zvláštních případech“ podle býv. § 40a zák. o st. soc. podpoře. Není pochyb o tom, že takové jednání mělo charakter obcházení zákona či zneužití práva, neboť jím byl zastírán skutečný stav věci – společná pěstounská péče – a naopak předstíráan stav, že jde o péči výlučnou, a to za účelem získání majetkového prospěchu na úkor státního rozpočtu. Právní úprava a uvedené případy byly tak předmětem

oprávněné kritiky, zejména ze strany pěstounů–manželů, z nichž naprostá většina dávkový systém tímto způsobem nezneužívala. Není rozhodné, zda jsou děti v pěstounské domácnosti svěřeny do společné péče manželů–pěstounů, nebo do výlučné péče jen některého z nich, pakliže jsou oba manželé pěstouny; rozhodující je tedy hledisko materiální, nikoli formálně-právní. Pro účely priznání nároku, výpočtu výše odměny a výplaty odměny pěstouna se na péči o všechny děti v domácnosti pěstounů–manželů hledí, jako by se jednalo o společnou pěstounskou péči.

Občanský zákoník po rekodifikaci dovoluje nově dítěti ustanovit nikoli jen jednoho poručníka, popř. poručníky–manžele, ale nově dovoluje ustanovit do funkce poručníka i jakékoli jiné dvě osoby; i tyto osoby mohou o dítě společně pečovat, proto se stejný režim v oblasti odměny pěstouna jako v případě manželů–pěstounů uplatní i na dva osobně pečující poručníky dítěte.

Druhá věta odst. 2 deklaruje explicitně zásadu, že i případná výlučná pěstounská nebo poručnická péče se posuzuje jako společná. To má samozřejmě význam při určení celkové výše odměny pěstouna. Především z uvedené zásady plyne, že celková výše odměny pěstouna se určí souhrnem za všechny schovance, o něž je v domácnosti pěstounů–manželů (nebo dvou poručníků) pečováno, a to postupem podle § 47j odst. 1, 2 zák. o soc.-práv. ochraně dětí, tzn. že odměna se podle citované úpravy za každé další dítě v pěstounské péči jednoho z manželů–pěstounů nebo v jejich společné péči vždy zvyšuje o příslušnou částku. Uplatní se zde také procedurální zásada § 47n zák. o soc.-práv. ochraně dětí o dohodě oprávněných osob, komu z nich má být dávka vyplácena.

Odstavec 3 představuje standardní úpravu dávkových předpisů umožňující v případě zániku společné domácnosti vyloučit bývalé osoby blízké „z okruhu společně posuzovaných osob“ pro účely posouzení nároku na příslušnou dávku. Na základě uvedeného rozhodnutí si poté každý z manželů může ve vztahu k dítěti svěřenému do jeho výlučné péče uplatnit nárok na odměnu pěstouna samostatně. Jde-li o společnou pěstounskou péči a nedohodnou-li se manželé na tom, komu z nich náleží odměna z titulu společné pěstounské péče, rozhodne dávkový orgán zpravidla na základě toho, který z manželů o svěřené dítě fakticky pečuje. Jedná se samozřejmě o úpravu dočasnou a překlenovací, která však nastupuje v situaci, kdy rozpad společné domácnosti nelze již označit za přechodný a nápravu schopný jev (proto se stanoví kvalifikovaná doba alespoň 3 měsíců). Samozřejmě orgán sociálně-právní ochrany vždy musí v takovém případě zvážit, zda tu není namíste přijmout jiné vhodné opatření včetně soudní úpravy poměrů svěřených dětí. Poslední věta odst. 3 tu řeší pouze určení oprávněné osoby pro přijímání výplaty odměny pěstouna za děti, u nichž formálně trvá společná pěstounská péče, neboť z povahy ustanovení jednoznačně vyplývá, že v případě, kdy je rozhodnuto o vzájemném vyloučení manželů–pěstounů z okruhu společně posuzovaných osob, náleží odměna pěstouna za děti svěřené do výlučné péče jednoho z manželů tomuto manželovi, což není třeba již výslovně v zákoně zdůrazňovat.

Judikatura:

■ Pokud jsou oba manželé osobou pečující nebo osobou v evidenci, náleží podle ust. § 47i odst. 2 věty první zákona o sociálně-právní ochraně dětí odměna pěstouna pouze jednomu z nich. Stejně tak ust. § 47n věty první zákona o sociálně-právní ochraně dětí určuje, že při společné pěstounské péči manželů náleží dávka pěstounské péče jen jednomu z manželů určenému na základě jejich dohody. Nedohodnou-li se manželé, určí příslušná krajská pobočka Úřadu práce, kterému z manželů se dávka pěstounské péče prizná (§ 47i odst. 2 věta druhá, § 47n věta druhá zákona o sociálně-právní ochraně